

Stavovi mladih žena o estetskoj kirurgiji i njihov doživljaj vlastitog tijela

Behur, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Technical College in Bjelovar / Visoka tehnička škola u Bjelovaru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:144:900048>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-28**



Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of Bjelovar University of Applied Sciences](#)



VISOKA TEHNIČKA ŠKOLA U BJELOVARU

STRUČNI STUDIJ SESTRINSTVA

**STAVOVI MLADIH ŽENA O ESTETSKOJ KIRURGIJI I
NJIHOV DOŽIVLJAJ VLASTITOG TIJELA**

Završni rad br. 25/SES/2017

Ana Behur

Bjelovar, rujan 2017.



Visoka tehnička škola u Bjelovaru

Trg E. Kvaternika 4, Bjelovar

1. DEFINIRANJE TEME ZAVRŠNOG RADA I POVJERENSTVA

Kandidat: **Behur Ana**

Datum: 21.04.2017.

Matični broj:001198

JMBAG: 0314011721

Kolegij: **ZDRAVSTVENA NJEGA ODRASLIH III/V**

Naslov rada (tema): **Stavovi mladih žena o estetskoj kirurgiji i njihov doživljaj vlastitog tijela**

Područje: **Biomedicina i zdravstvo**

Polje: **Kliničke medicinske znanosti**

Grana: **Sestrinstvo**

Mentor: **Ksenija Eljuga, dipl.med.techn.**

zvanje: **predavač**

Članovi Povjerenstva za završni rad:

1. **mr.sc. Tatjana Badrov, predsjednik**
2. **Ksenija Eljuga, dipl.med.techn., mentor**
3. **dr.sc. Zrinka Puharić, član**

2. ZADATAK ZAVRŠNOG RADA BROJ: 25/SES/2017

Studentica će u ovom radu temeljem anketnog upitnika ispitati stavove mladih žena u dobi od 18 – 25 godina o estetskoj kirurgiji i prikazati njihov doživljaj zadovoljstva vlastitim izgledom. Često vlastiti izgled nije u skladu sa željenim tjelesnim izgledom te mnoge mlade žene postaju sve osjetljivije na svoje „tjelesno ja“. Zbog toga, prema svome tijelu razvijaju pozitivne i negativne stavove. Istraživanje će biti provedeno putem društvene mreže, a dobiveni rezultati biti će obrađeni uobičajenim metodama deskriptivne statistike.

Zadatak uručen: 21.04.2017.

Mentor: **Ksenija Eljuga, dipl.med.techn.**



Zahvala

Veliko hvala mojoj mentorici Kseniji Eljuga, dipl.med.techn, na stručnoj i kontinuiranoj pomoći bez koje realizacija ideje ovog istraživanja ne bi bila moguća.

Hvala svim mojim kolegama na svakoj suradnji tijekom našega studiranja. Također, zahvaljujem se svim ispitanicama na izdvojenom vremenu i suradnji.

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. Poimanje važnosti estetike u prošlosti	2
1.2. Estetska kirurgija u Europi	3
1.2.1. Estetska kirurgija u Republici Hrvatskoj	4
1.3. Etika estetske kirurgije	5
1.3.1. Etička procjena.....	5
1.4. Popularizacija estetskih zahvata kod mladih žena.....	6
1.5. Najčešći estetski zahvati u Republici Hrvatskoj.....	8
2. CILJ RADA.....	13
3. METODE I ISPITANICI	14
4. REZULTATI.....	15
4.1. Rezultati prve skupine pitanja	15
4.2. Rezultati druge skupine pitanja	24
5. RASPRAVA.....	31
6. ZAKLJUČAK	35
7. LITERATURA.....	36
8. OZNAKE I KRATICE.....	40
9. SAŽETAK.....	41
10. SUMMARY	42
11. PRILOZI.....	43

1. UVOD

Estetska kirurgija dio je plastične kirurgije gdje se primjenom različitih kirurških tehnika omogućava preoblikovanje određenih dijelova tijela koji narušavaju fizički izgled osobe, a u većini slučajeva su uzrok generalnog nezadovoljstva pri poimanju vlastitog tijela i osobnosti (1). Indikacije za estetskom kirurgijom u većini slučajeva nisu funkcionalne, nego samo narušavaju sklad i proporciju tijela. Iz dana u dan sve više osoba poseže za estetskim zahvatima u želji za unapređenjem vlastitog tjelesnog izgleda. Sagledavajući učestalost estetskih zahvata s obzirom na spol, žene su one koje se češće odlučuju za korekcijom svog tijela. U Sjedinjenim Američkim Državama, 2005. godine provedeno je istraživanje o učestalosti estetskih zahvata s obzirom na spol. Dobiveni rezultati potvrđuju da se 79% pacijenata odnosi na ženski spol, dok se 21% odnosi na muški spol. Istraživanje je provela Američka Akademija za facijalnu plastičnu i rekonstruktivnu kirurgiju (AAFPRS) (2).

Svaka osoba ima vlastitu percepciju ljepote, te ona ne mora uvijek biti usklađena s današnjim estetskim trendovima kao što su npr. vitkost s naglašenim oblinama. Na popularizaciju estetskih zahvata snažan utjecaj imaju mediji koji svakodnevno prezentiraju ideale ljepote. Kako naše tijelo nije u skladu s idealnim proporcijama, pod utjecajem medija i društva, kod mladih žena razvija se želja za estetskim promjenama (3). Dobar primjer je optimalna veličina grudiju u odnosu na tjelesnu konstituciju.

1.1. Poimanje važnosti estetike u prošlosti

Estetika ima nezanemarivu ulogu u životu čovjeka od samog početka razvoja civilizacije. Mnogi znanstvenici, sociolozi i psiholozi objašnjavaju upravo tu ulogu. Povijest ima mnoštvo primjera o važnosti ljepote tjelesnog izgleda, pa su tijela lijepih žena bila inspiracija mnogih umjetnika u stvaranju njihovih djela. Muze kipara, slikara, književnika i glazbenika predstavljale su ideale ljepote neovisno o razdoblju stvaralaštva (3). Dobar primjer je Michelangelo Buonarroti (16. stoljeće), talijanski kipar, slikar, graditelj i pjesnik. Najznačajniji je predstavnik visoke renesanse i preteče marinizma. On je svojim djelima isticao savršenstvo tjelesnog izgleda. Michelangelo je stvorio vlastiti likovni svijet utemeljen na prikazu estetskog značaja. Svojim djelima naglašavao je fenomen neprolazne ljepote. U fokusu njegovog stvaralaštva je upravo figura čovjeka, koja ga jedina i zanima. Estetiku čovjeka naglašavao je oštrom i preciznom anatomskom modelacijom (4).

Umberto Eco (20. stoljeće), također je povijesno značajna osoba koja se pozivala na važnost estetike. Eco je bio talijanski estetičar, teoretičar umjetnosti, književnik i voditelj katedre za semiotiku na Sveučilištu u Bologni. Autor je knjige „Umjetnost i ljepota u srednjovjekovnoj estetici“. U knjizi govori o srednjovjekovnim poimanjima umjetnosti i ljepote, te naglašava koliko je proporcija ljudskog tijela važna (5).

Značajan broj istraživanja svjedoči upravo o vječnoj ljudskoj želji za privlačnim izgledom te potrebi za uljepšavanjem i mijenjanjem tijela prema individualnim ili društvenim mjerilima lijepoga. Na taj su način privlačnost i ljepota tijela dobili svoje evolucijsko i medicinsko značenje. S medicinskog stajališta lijep izgled povezuje se sa zdravljem. Angažiranost i briga o zdravlju pomažu ne samo postizanju tjelesne ljepote nego pomažu i očuvanju, održavanju pa čak i unapređenju zdravlja (6). Mnogi psiholozi i sociolozi naglašavaju upravo povezanost lijepog tjelesnog izgleda i uspjeha u poslovnom i ljubavnom životu (7).

1.2. Estetska kirurgija u Europi

Raspon estetskih zahvata je vrlo raznolik. Podrazumijeva postupke od relativno malih (npr. blefaroplastika) do velikih kirurških operacija (npr. abdominoplastika) koje mogu imati značajan utjecaj na zdravlje i podizanje samopoštovanja. Na fizičku savršenost utjeću i mnoge kulturološke promjene, pa mladi danas postaju sve više zabrinuti vlastitim tjelesnim izgledom (8).

Istraživanje u Velikoj Britaniji koje je provela organizacija „Girlguiding“ 2012. godine, potvrđuje kako mladi ljudi estetske korekcije vide kao lako rješenje za vlastite tjelesne nepravilnosti. To se može dijelom pripisati korištenju društvenih medija koji promoviraju estetske zahvate kao jednostavan postupak promjene fizičkog izgleda. Istraživanjem su dobiveni sljedeći rezultati: 41% djevojčica u dobi od 7 do 10 godina i 62% dječaka u dobi od 11 do 16 godina izjavilo je da su imali pritisak i osjećali se manje lijepim i uspješnim zato što ne izgledaju kao osobe koje se učestalo prikazuju u medijima (9).

Na europskoj razini se razvijaju novi standardi za estetsku kirurgiju i nekirurške medicinske usluge (10). Švedska je uvela nove propise kojima se propisuje tko može obavljati estetske zahvate. Danska vlada je 2007. godine uvela nove propise za kirurške i nekirurške estetske postupke. Svi oni koji obavljaju estetske intervencije moraju biti registrirani od strane Danske zdravstvene zajednice. Zdravstveni odbor obavlja najavljene, kao i nenajavljene inspekcije koje provode liječnici iz odbora. Tamo gdje su standardi prekršeni, Zdravstveni odbor može zabraniti operacije zdravstvenoj ustanovi, prekinuti operaciju, nametnuti novčanu kaznu, opomenuti ustanovu ili postupak uputiti policiji (11).

Estetska kirurgija u domeni je plastičnih kirurga. Kirurzi koji su kvalificirani u drugim specijalizacijama mogu vršiti estetske zahvate, ali samo ako se radi o zahvatima povezanim s anatomskim područjem njihove stručnosti. Na primjer, otorinolaringolozi mogu obavljati estetsku kirurgiju na ušima i nosu (12).

1.2.1. Estetska kirurgija u Republici Hrvatskoj

U Republici Hrvatskoj svaki zahvat koji potencijalno ne ugrožava zdravlje pacijenta estetski se ne korigira na trošak Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

„Osiguranim osobama HZZO-a u okviru zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja ne osigurava se plaćanje troškova zdravstvenih usluga koje su pružene na način i po postupku koji nije propisan propisima Europske unije, Direktivom 2011/24/EU, međunarodnim ugovorom, Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju, odnosno podzakonskim propisima donesenim na temelju istog Zakona“.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje snosi troškove estetskih zahvata kao što su: estetska rekonstrukcija kongenitalnih anomalija, rekonstrukciju dojke nakon mastektomije i estetsku rekonstrukciju nakon teških ozljeda (13).

Kongenitalne anomalije (KA) su strukturni defekti tkiva i organa, nastali tijekom embrionalnog razvoja koje su prisutni i vidljivi po rođenju. Zahvaćaju 3 do 5 % sve novorođenčadi i sve više su u porastu. Genetski poremećaji nastali tijekom embrionalnog razvoja (više od 6.000 opisanih) u kombinaciji sa specifičnim kliničkim obilježima dovode do razvoja baze podataka kongenitalnih poremećaja (14).

Sustav financiranja zahvata od strane HZZO-a pokriva i troškove rekonstrukcije nakon težih ozljeda. Svaki slučaj je jedinstven i ne postoje unaprijed definirani operativni postupci zbrinjavanja složenih ozljeda. Potrebno je pažljivo razmatranje na koji način se može najbolje postići željeni rezultat, a da se dijelovi koji se ne mogu spasiti, iskoriste u rekonstrukciji preostalih struktura. Pri izboru rekonstruktivnog postupka treba se uzeti u obzir nekoliko najbitnijih faktora, a to su: veličina defekta, vrsta tkiva koja nedostaju, stanje rane (eventualne egzulceracije, kolonizacije ili infekcije rane), lokalizacija defekta te postoji li potrebna dužina peteljke. Na osnovu tih podataka odabire se jedan od mogućih načina rekonstrukcije složene ozljede: reimplantacija, revaskularizacija, spajanje presječenih struktura, rekonstrukcija struktura koje su nepovratno oštećene ili kombinacija tih postupaka (15).

1.3. Etika estetske kirurgije

Potražnja za zahvatima estetske kirurgije značajno se povećala posljednjih godina. Mnogi estetsku kirurgiju smatraju rješenjem za svoje osobne poteškoće. Paralelno s tim, posljednjih nekoliko godina sve je vidljiviji porast zloupotrebe etičkih principa koja se povezuje s estetskom kirurgijom (16). Godine 1979. Beauchamp i Childress objavili su načela biomedicinske etike među kojima su izdvojena četiri načela koja su od tada usvojena kao etička osnova za suvremenu medicinsku praksu. Ta načela uključuju: poštivanje, dobročinstvo, nezlouporebu položaja i pravdu. Navedena načela pružila su kao etički okvir koji podupire suvremenu kiruršku praksu (17).

1.3.1. Etička procjena

Deformaciju, tjelesnu i emocionalnu zrelost i željeni ishod svakog pacijenta valja pažljivo procijeniti prije realizacije želje o tjelesnoj promjeni. Nerijetko su potrebne dodatne konzultacije s operaterom i po potrebi razgovor sa psihologom prije samog estetskog zahvata. S odgovarajućim odabirom pacijenta, estetska kirurgija može ponuditi izvrsne rezultate. Pacijenti moraju proći temeljitu procjenu i savjetovanje prije operacije. To može zahtijevati stručnu psihološku procjenu (18). Ukoliko je želja za tjelesnom promjenom opravdana, pacijent može na kirurški zahvat.

1.4. Popularizacija estetskih zahvata kod mladih žena

Stajalište većine liječnika koji se bave estetskom kirurgijom je takvo da smatraju kako su estetski zahvati kod djece (maloljetnika) neetički. S druge strane, mnogi roditelji žele da njihova djeca budu zadovoljna svojim fizičkim izgledom i nerijetko se slažu sa željom za estetskom promjenom svog djeteta (19).

Jedan od najčešćih primjera je otoplastika, kirurški zahvat ispravljanja defekta „klempavih“ ili odstojećih uški. Operativne tehnike koje se primjenjuju ovim zahvatom uspješno ispravljaju mnoge deformacije uške kao što su: istaknuto uho, suženo uho, Stahlovu deformaciju (dodatni treći preklop uha i ravna spirala) i kriptotiju (hrskavica gornjeg uha je prisutna, ali skrivena ispod kože vlasišta). Odstojeće uške su nasljedno obilježje i nasljeđuju se autosomno dominantno. Incidencija u bijelaca je oko 5%. Posljedice ove deformacije su benigne, no brojne studije potvrđuju psihološku tjeskobu, emocionalnu traumu i probleme ponašanja koje ta deformacija može izazvati kod djece i mladih. Odlučujući faktor koji je presudan za donošenje odluke o operativnom zahvatu, vrlo često su društvena odbacivanja. Korekcija klempavih uši se može učiniti u bilo kojoj životnoj dobi nakon što uši dostignu punu veličinu, a to je najčešće oko pete do šeste godine života (20).

Kada je općenito riječ o estetskim korekcijama, u većini slučajeva radi se o mladim djevojkama koje u kirurške ambulante dolaze sa željom unapređenja svog fizičkog izgleda. Mlade djevojke i žene, zbog svog izgleda kojeg ne smatraju idealnim, vrlo često imaju smanjeno samopoštovanje. Svoj izgled i želje nastoje prilagoditi upravo onome što doživljavaju lijepim. Česti razlozi korekcija su odbacivanja i kritike okoline utemeljeni na fizičkom izgledu. Takve poruke društva ili medija imaju utjecaj na žene da razviju negativnu sliku o vlastitom tijelu. Ispravljanjem fizičkih nepravilnosti kirurškim estetskim zahvatima mijenjaju svoj izgled tijela i na taj način poboljšavaju svoje samopoštovanje i tzv. „self image“. Smatra se da težnja idealnom izgledu u kombinaciji s niskim samopouzdanjem, može povećati želju za daljnjim estetskim zahvatima. Putem medija, estetska kirurgija predstavlja se kao nekomplikiran i brz postupak koji će učiniti žene mlađima, atraktivnijima i samouvjerenijima (19).

Njihov utjecaj može biti koristan u slučaju pravilne procjene istih od strane mlade populacije. To podrazumijeva razlikovanje pozitivnih i negativnih medijskih poruka (na televiziji putem reklama ili filmova) te objektivni stav. Poruke koje se plasiraju na taj način pružaju određeni vanjski pritisak pokazujući ideal ženskog i muškog fizičkog izgleda (21). U većini slučajeva prikazuju se retuširane, obrađene slike, promovirane putem televizije, filmova, reklama i otvorenih društvenih mreža (facebook, instagram) koje u konačnici utječu na poimanje fizičkih prednosti i nedostataka kod mladih osoba (22). Uslijed nezadovoljstva vlastitim tjelesnim izgledom mogu se javiti značajni poremećaji poput tjelesnog dismorfnog poremećaja. Tjelesni dismorfni poremećaj (BDD) sastoji se od preokupacije sa zamišljenim tjelesnim nedostatkom. Ako postoji blaga fizička anomalija, zabrinutost osobe je izrazito prekomjerna. Da bi se ispunili dijagnostički kriteriji za ovaj poremećaj, preokupacija mora uzrokovati klinički značajnu promjenu ili oštećenje u društvenim, profesionalnim ili drugim važnim područjima djelovanja. Osim toga, preokupacija ne smije biti posljedica djelovanja od strane drugog mentalnog poremećaja (npr. nezadovoljstvo s oblikom i veličinom tijela koje se javlja kod anoreksije nervoze). BDD je prethodno bio poznat kao „dysmorphophobia“ i izvorno je opisan 1886. godine od strane talijanskog psihijatra Enrico Morsellia (23). Estetska kirurgija može pomoći pacijenticama/klijenticama kako bi se osjećale bolje zbog eliminacije nepravilnosti, ali je važno utvrditi je li zahvat doista pravo rješenje problema (19).

1.5. Najčešći estetski zahvati u Republici Hrvatskoj

Hrvatski zavod za javno zdravstvo evidentira najčešće estetske zahvate u Republici Hrvatskoj, a to su: augmentacija dojki (povećanje grudi silikonskim implantatima), redukcijska mamoplastika (smanjenje grudi), ritidektomija (lifting lica), blefaroplastika (korekcija vjeđa), operacija otapostaze (korekcija uški), septorinoplastika (operacija nosa), abdominoplastika (zatezanje kože trbuha), liposukcija (odstranjivanje nakupina masnog tkiva) (24).

• AUGMENTACIJA DOJKI

Augmentacija dojki je kirurški zahvat koji povećava veličinu i poboljšava oblik dojki ugradnjom silikonskih ili fizioloških implantata. Glavna razlika je u površini implantata i materijalu kojim je ispunjen. Silikonski implantati za grudi su implantati s debelom, gipkom silikonskom ovojnicom ispunjenom kohezivnim silikonskim gelom. Prednosti silikonskih implantata su: meka (glatka) tekstura koja podsjeća na tkivo grudi i manje vidljivi rubovi. Implantati punjeni fiziološkom otopinom tzv. fiziološki implantanti imaju također vanjski čvrsti silikonski omotač koji omogućuje ispunjavanje unutrašnje šupljine fiziološkom otopinom. Ugrađuje se prazan implantat koji se potom napuni fiziološkom otopinom prema prethodnom dogovoru s pacijenticom. Mogu se ugraditi ispod prsne žijezde ili prsnog mišića, a izvodi se u općoj anesteziji i zahvat traje oko 2 do 3 sata. Bol nakon zahvata u pravilu je neznatna, a u slučaju da je prisutna intezivnija bol, ublažava se analgeticima. Kod implantata koji se ugrađuju ispod mišića, zbog početnog rastezanja mišića neke se pacijentice žale na zategnutost koja se obično povlači nekoliko dana nakon zahvata. Od komplikacija može se javiti stvaranje „čahure“ oko ugrađenog implatata ili rjeđe, prsnuće. U tim situacija potrebno je implate ukloniti i zamijeniti novim. Točan postupak augmentacije je prilagođen ženinim individualnim potrebama i željama. "Tipični" pacijent za povećanje grudi ne postoji. Žene se odlučuju za zahvat iz više razloga, a veličina je samo jedan od njih. Augmentacija dojki je jedan od najučinkovitijih postupaka za ispravljanje vidljive asimetrije dojki ili slučaja hipomastije (25).

- **REDUKCIJSKA MAMOPLASTIKA**

Redukcijska mamoplastika ili smanjenje grudi je najtraženiji zahvat od strane žena s hipertrofnim dojčkama. Žene s hipertrofnim dojčkama vrlo često imaju bolove u leđima i probleme s držanjem tijela, koji se obično smanjuju ili u potpunosti eliminiraju nakon redukcijske mamoplastike. Ovaj zahvat poboljšava držanje tijela u području ramena, kralježnice i zdjelice. Smanjenje boli u gornjim udovima i kralježnici pacijentica može osjetiti već 60 do 90 dana nakon operacije. Zahvat traje 4 do 6 sati, nakon čega je pacijentica smještena u sobi za oporavak. Smanjenje grudiju se pozitivno odražava na zdravlje i kvalitetu života pacijentica jer pomaže u zauzimanju prikladnijeg držanja tijela i ublažavanju opterećenja mišićno-koštanog sustava. Nakon zahvata moguće je krvarenje, otekline i bol (26).

- **RITIDEKTOMIJA**

Ritidektomija ili “lifting lica”, jedan je od vrlo traženih estetski zahvata. Lifting lica je najopsežniji način uklanjanja ili smanjenja pojave bora uzrokovanih starenjem kože. U klasičnom liftingu lica koža se doslovno podiže s lica, tako da se i koža i tkiva mogu zategnuti, te se na taj način dobiva glađa i zategnutija struktura kože. Zahvatom se uklanja određena količina masnog tkiva i “višak” kože. Incizija se radi duž ruba kose, tako da ožiljak nakon operacije ostane minimalno vidljiv. Ovisno o kirurškoj tehnici, ritidektomija traje od 3 do 4 sata i izvodi se u općoj anesteziji. Vrijeme oporavka ovisno je o veličini zahvata. U postoperativnom tijeku preporučuju se hladni oblozi unutar 24 do 48 sati. Lijekovi protiv bolova također pomažu u ranom postoperativnom periodu i olakšavaju početni oporavak. Kao profilaksa uvodi se antibiotska terapija. Kod želje za minimalnom promjenom izvodi se manja incizija pored uha i ispod gornje usne (ovisno o želji pacijenta/klijenta). Operacija obično traje nekoliko sati. Otpust pacijenta/klijenta moguć je istog ili prvog postoperativnog dana (27). Najčešći razlog za zahvat ritidektomije je proces starenja kože. Koža stari i mijenja se od samog rođenja. Prirodno starenje donosi fizičke promjene u svake osobe. Najvidljiviji znak starenja je promjena strukture kože zbog koje se žene najčešće odlučuju za određeni estetski zahvat. Lice u mlađoj životnoj dobi je konveksno s punim usnama i obrazima, a linija mandibule je uzdignuta prema obrazima. Lice koje pokazuje znakove starenja obilježavaju tanke usne, djelomična pigmentacija, opuštene obrasi i područje iznad očiju. Linija mandibule se opušta i cijelo lice poprima konkavni oblik.

Jedan od čimbenika koji pospješuje starenje kože je izloženost ultravioletnom zračenju pa dolazi do tzv. fotostarenja. To je proces koji prvenstveno ovisi o stupnju izloženosti sunčevim zrakama i pigmentu kože. UV zračenje uzrokuje složene procese na specifičnim molekulama, čiji odgovor uzrokuje oštećenja vezivnog tkiva kože. Fotostarenje se očituje pojavom naboranosti, crvenilom kože, suhoćom, gubitkom elastičnosti te pigmentnim promjenama. Uz starenje, UV zračenje povećava mogućnost pojave dobroćudnih i zloćudnih novotvorina kože na fotoekspoziranim dijelovima tijela (28).

- **BLEFAROPLASTIKA**

Blefaroplastika ili korekcija vjeđa zahtijeva pristup pacijentu koji mora biti individualan i uključivati procjenu operativnog područja s obzirom na realne želje i moguće ishode zahvata. Zbog strukture kože, područje oko očiju jedan je od prvih pokazatelja fiziološkog starenja.

Ovim zahvatom uklanja se višak kože oko očiju, odnosno vjeđa. Može se operirati gornja i donja vjeđa. Operacijom se osim viška kože uklanja i masno tkivo koje spušta vjeđu i uzrokuje ptozu ili spuštenu kapak, a ukoliko je potrebno dodatno se ojačavaju mišići koji podižu vjeđu. Uobičajeno trajanje zahvata je 1 do 2 sata. Korekcija očnih kapaka najčešće se izvodi u lokalnoj anesteziji, no na zahtjev pacijenta može se izvesti i u općoj. Nakon ovog zahvata koža oko očiju je glatka, zategnuta i bez suvišnih nabora (29).

- **OTOPLASTIKA**

Klempave uši korigiraju se jednostavnim kirurškim zahvatom koji se naziva otoplastika. Uška u odnosu na lubanju stoji pod kutem manjim od 45°. Ako je taj kut veći od 45°, radi se o odstojećim uškama ili otapostazi. Otoplastiku se preporučuje učiniti u predškolskoj ili ranoj školskoj dobi, ali izvediva je u bilo kojem životnom razdoblju (30). Zahvat traje oko 30 minuta do jednog sata. Može se izvesti u lokalnoj ili općoj anesteziji. Operativni rez je teško vidljiv jer se nalazi u naboru između uha i glave.

- **SEPTORINOPLASTIKA**

Učestalost deformacija nosne pregrade (septuma) u odraslih ljudi veća je od 90%. Nastaje zbog djelovanja gravitacijske sile ili zbog izloženosti nosa različitim traumama. Deformacija septuma nerijetko uzrokuje probleme s disanjem i estetsko nezadovoljstvo (30). Najučinkovitija terapija je septorinoplastika. Sama estetska i/ili funkcionalna operacija nosa traje 30 minuta do 2 sata i izvodi se u općoj anesteziji. Prva 24 sata nos i lice izgledaju otečeno s podljevima (hematomima), a oteklina se povećava do 48 sati i vrhunac se očekuje nakon 48 do 72 sata, kada je moguća i lagana glavobolja.

- **ABDOMINOPLASTIKA**

Abdominoplastika ili “tummy tuck” kirurški je zahvat kojim se oblikuje abdominalno područje na način da se otklanja višak opuštene kože, masnog tkiva i stvara ravnija i napetija trbušna stijenka koja je najčešće posljedica velikog povećanja tjelesne mase ili naglog smanjenja istog. Danas su dostupne različite kirurške tehnike za abdominalno oblikovanje. Operacija traje 4 do 6 sati i izvodi se u općoj anesteziji. Kao i za svaki drugi zahvat na abdomenu, mogući su određeni rizici i komplikacije, koji se manifestiraju u obliku krvarenja, infekcije, stvaranja serozne tekućine ili nekroze. U kasnijem periodu može doći do izostanka osjeta na koži trbuha, izraženijeg ožiljka ili lošeg izgleda pupka zbog njegove nove pozicije. Ovisno o građi pacijenta i u skladu s njegovim željama, procijenjuje se je li pacijent kandidat za liposukciju, ograničenu abdominoplastiku ili punu abdominoplastiku. Prema Američkom udruženju za estetsku plastičnu kirurgiju, tijekom proteklih sedam godina broj postupaka abdominoplastike povećan je za 344% i smatra se da će u budućnosti imati tendenciju rasta (31).

- **LIPOSUKCIJA**

Liposukcija je kirurški zahvat kojim se smanjuju i preoblikuju specifična područja tijela uklanjajući višak masnih naslaga i poboljšavajući oblik i razmjer tijela. Nije zamjena za liječenje pretilosti ili zamjena za pravilnu prehranu i vježbanje. Liposukcija je vrlo sigurna metoda, s vrlo niskim postotkom mogućih komplikacija. Trajanje operacije ovisi o broju područja koja će se tretirati liposukcijom i količini masnog tkiva. Liposukcija prosječno traje 1 do 3 sata, ali može trajati i dulje ako se tretiraju veća područja. Najčešće se radi na bokovima, stražnjici, abdomenu, nadlakticama, bedrima ili potkoljenicama (32).

2. CILJ RADA

Za potrebe ovog rada anketirane su ispitanice o stavovima iz područja estetske kirurgije i njihovom doživljaju vlastitog tijela.

Ciljevi istraživanja su:

- ispitati podržavaju li mlade žene provođenje estetskih zahvata
- ispitati je li financijsko stanje prepreka estetskom zahvatu
- ispitati raspoloživost za (ne) priznavanjem želje za estetskim zahvatom
- ispitati opravdavaju li mlade žene estetske zahvate
- ispitati utječu li mediji i okolina na želju za estetskim zahvatom
- ispitati percepciju vlastitog tijela

3. METODE I ISPITANICI

Istraživanje je provedeno anketnim upitnikom koji je bio javno objavljen na društvenoj mreži „Facebook“ u razdoblju od 22. lipnja do 10. srpnja 2017. godine. U istraživanju su sudjelovale 1202 ispitanice. Starosna dob ispitanica je od 18 do 25 godina.

Za procjenu stavova mladih žena o estetskoj kirurgiji i njihovom doživljaju vlastitog tijela, primijenjen je anketni upitnik prevedene i prilagođene verzije „Iskustva i stavovi među studenticama Saudijskog Sveučilišta o estetskoj kirurgiji“ („Experiences and attitude among Saudi female University students towards cosmetic surgery“) uz dopuštenje autora Marwan A.Bakarman (33). Anketni upitnik je preveden na hrvatski jezik te su učinjene potrebne prilagodbe. Izvorni upitnik sadrži četiri tablice. Za potrebe ovog istraživanja korištene su dvije tablice. Prva se odnosi na stavove o estetskoj kirurgiji, a druga na percepciju vlastitog tijela. Online anketni upitnik napravljen je pomoću „Google obrazaca“ (34). Sve analize rezultata provedene su uz pomoć programa Microsoft Office Excel 2007 (35).

4. REZULTATI

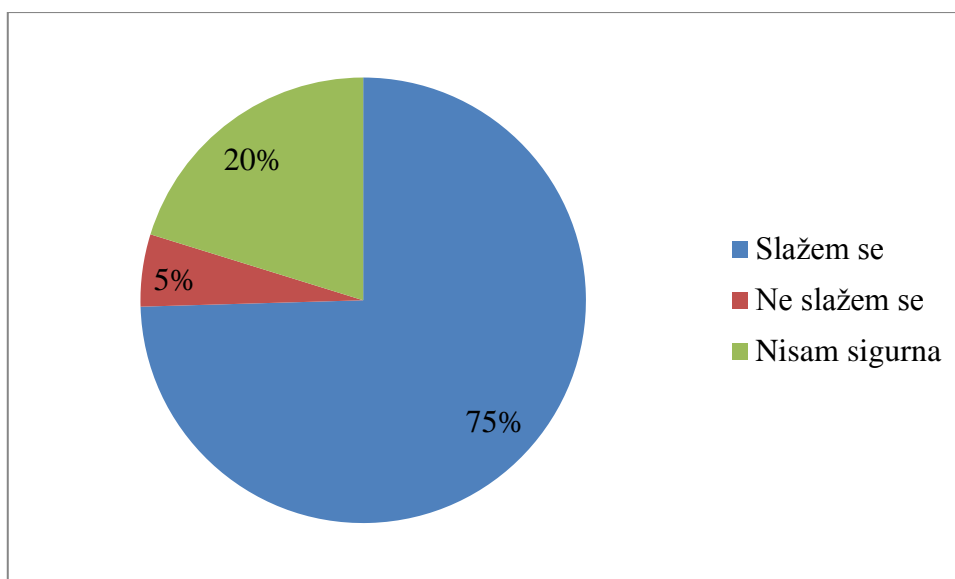
U istraživanju su sudjelovale 1202 ispitanice. Anketni upitnik bio je u potpunosti anoniman i sadrži dvije skupine pitanja. Prva skupina odnosi se na stavove o estetskoj kirurgiji i sadrži devet pitanja. Druga se skupina odnosi na percepciju vlastitog tijela i sadrži sedam pitanja. Na svako pitanje odnosno tvrdnju, ispitanice su imale mogućnost odabrati jedan od ponuđenih odgovora (slažem se/ne slažem se/nisam sigurna). Kako bi se osigurala predviđena dobna pripadnost ispitanog uzorka, na početku ankete ispitanice su upisale broj svojih godina. Svi dobiveni odgovori izvan predviđene dobne pripadnosti nisu uračunati u rezultate ovog istraživanja. Od ukupno 1428 odgovora, nevažećih je bilo 226. Rezultati u grafikonima prikazani su u obliku postotaka.

4.1. Rezultati prve skupine pitanja

1. Podržavam tuđu odluku za estetskim zahvatom.

Tvrdnju „slažem se“ odabralo je 896 ispitanica, tvrdnju „ne slažem se“ odabrale su 63 ispitanice, dok su tvrdnju „nisam sigurna“ odabrale 243 ispitanice.

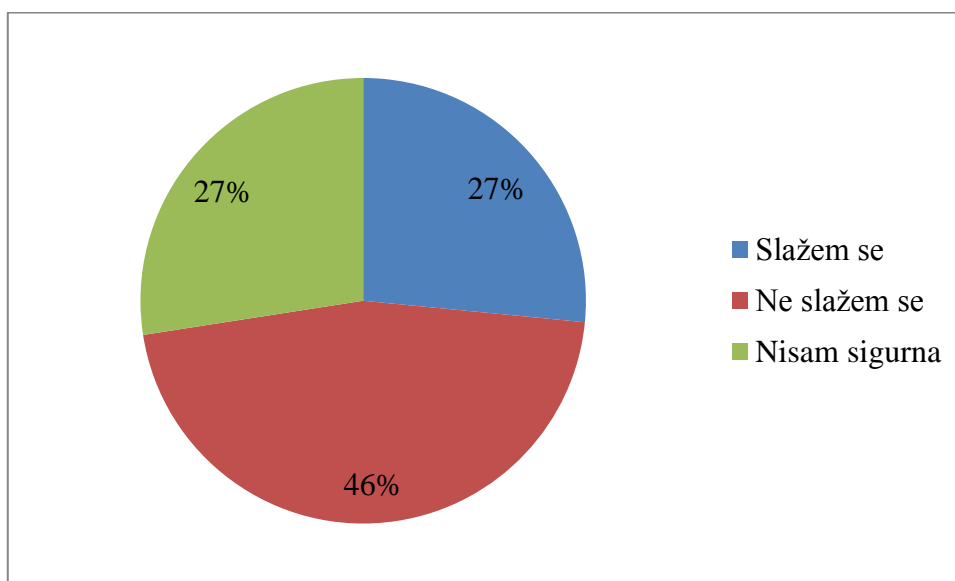
Grafikon 1. Prikaz stavova o podržavanju odluke za estetskim zahvatom



2. Estetska kirurgija je gubitak novaca.

Tvrđnju „slažem se“ odabralo je 319 ispitanica, tvrđnju „ne slažem se“ odabrale su 553 ispitanice, dok je tvrđnju „nisam sigurna“ odabralo 330 ispitanica.

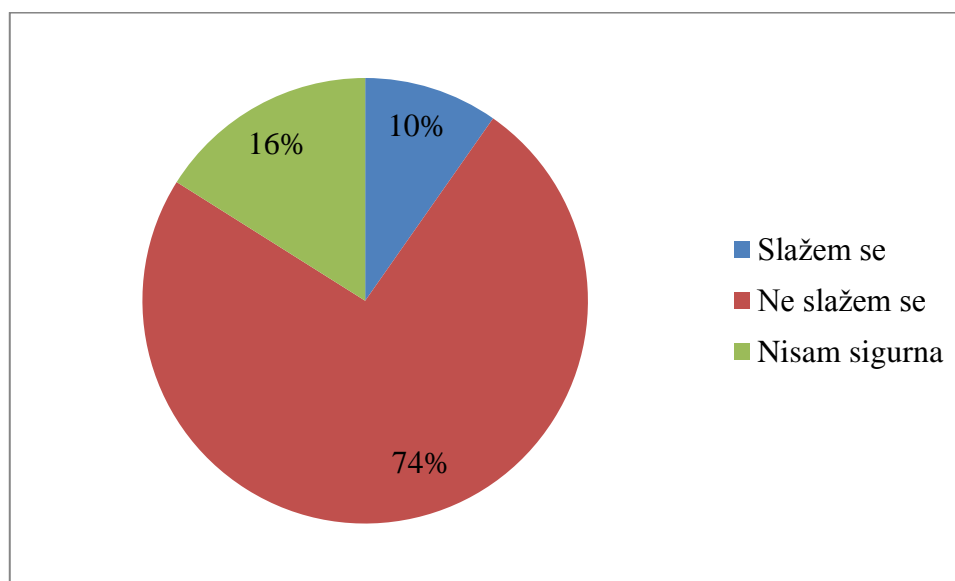
Grafikon 2. Prikaz stavova o estetskoj kirurgiji kao gubitku novaca



3. Ne bih priznala želju o podvrgavanju estetskom zahvatu.

Tvrđnju „slažem se“ odabralo je 117 ispitanica, tvrdnju „ne slažem se“ odabrale su 892 ispitanice, dok su tvrdnju „nisam sigurna“ odabrale 193 ispitanice.

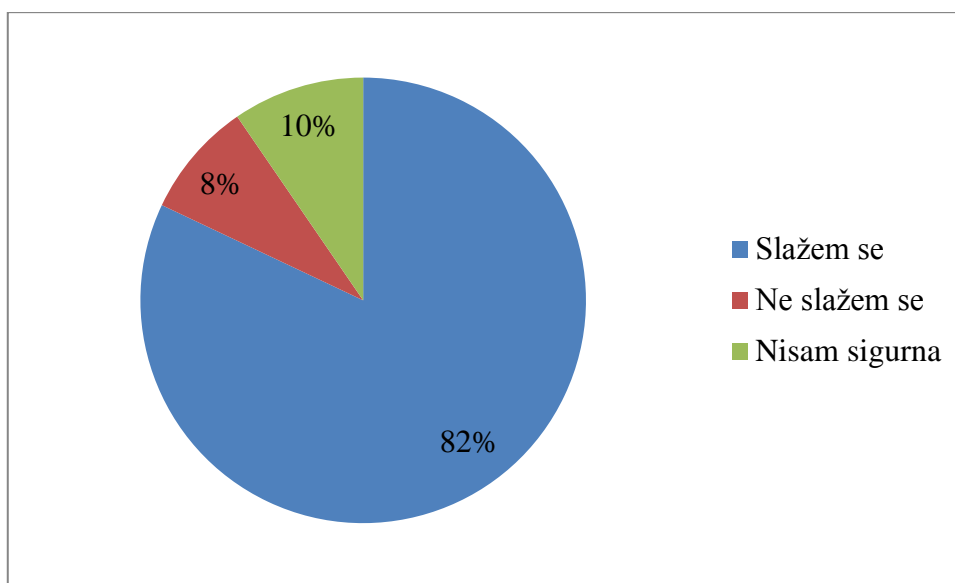
Grafikon 3. Prikaz stavova o priznavanju želje o podvrgavanju estetskom zahvatu



4. Slažem se s tvrdnjom da se osobe podvrgavaju estetskim zahvatima kako bi izgledale bolje.

Tvrdnju „slažem se“ odabralo je 986 ispitanica, tvrdnju „ne slažem se“ odabrala je 101 ispitanica, dok je tvrdnju „nisam sigurna“ odabralo 115 ispitanica.

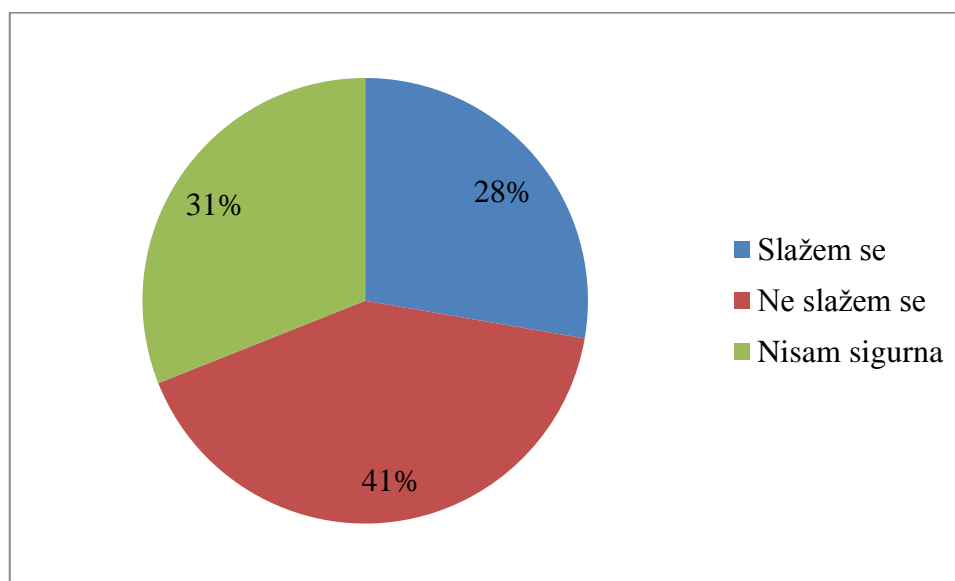
Grafikon 4. Prikaz stavova o tvrdnji da se osobe podvrgavaju estetskim zahvatima kako bi izgledale bolje



5. Možda ću imati estetsku korekciju u svojoj srednjoj dobi.

Tvrđnju „slažem se“ odabralo je 333 ispitanica, tvrdnju „ne slažem se“ odabralo je 496 ispitanica, dok su tvrdnju „nisam sigurna“ odabrale 373 ispitanice.

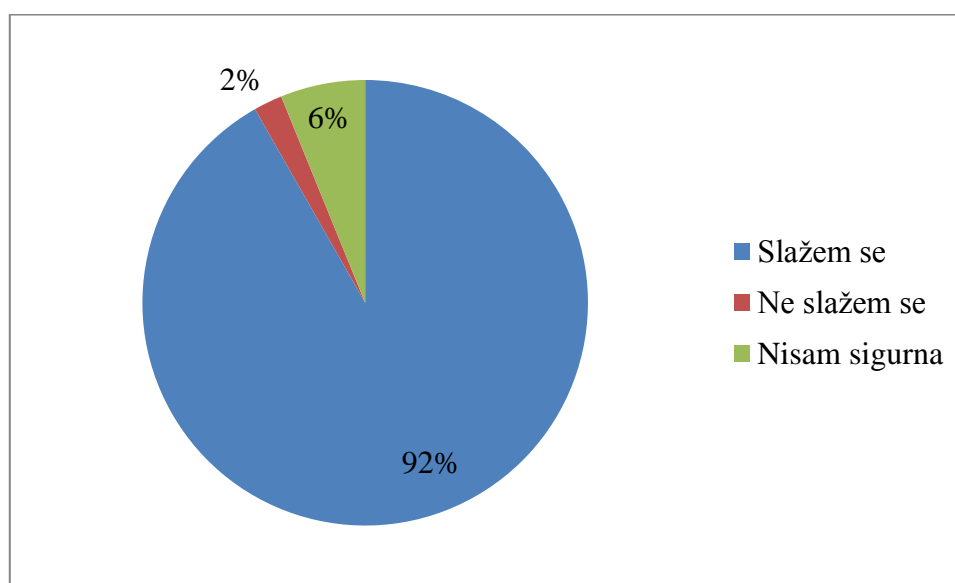
Grafikon 5. Prikaz stavova o vjerojatnosti estetske korekcije u srednjoj životnoj dobi



6. Ljudi imaju pravo unaprijediti/poboljšati svoj izgled.

Tvrđnju „slažem se“ odabralo je 1103 ispitanica, tvrdnju „ne slažem se“ odabralo je 25 ispitanica, dok su tvrdnju „nisam sigurna“ odabrale 74 ispitanice.

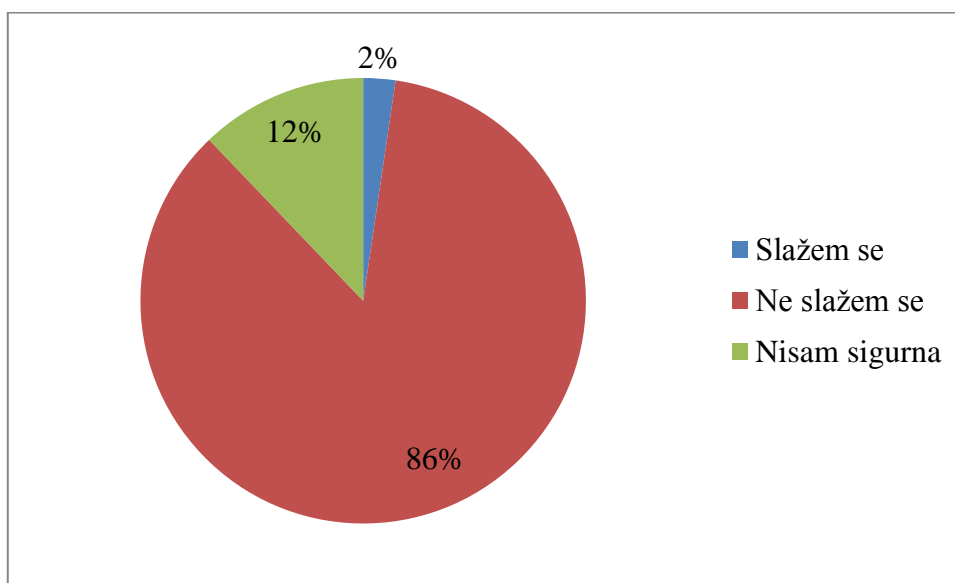
Grafikon 6. Prikaz stavova o unapređenju/poboljšanju izgleda



7. Odlučila bih se za estetski zahvat na zahtjev supružnika/partnera.

Tvrdnju „slažem se“ odabralo je 28 ispitanica, tvrdnju „ne slažem se“ odabralo je 1028 ispitanica, dok jetvrdnju „nisam sigurna“ odabralo 146 ispitanica.

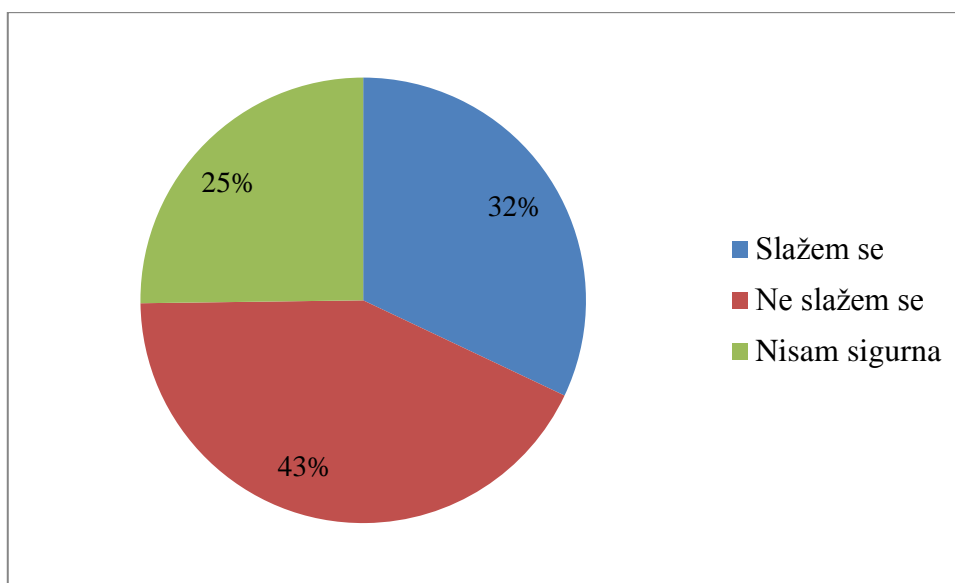
Grafikon 7. Prikaz stavova o odluci o estetskom zahvatu na zahtjev supružnika/partnera



8. Podvrgnula bih se estetskim zahvatima da imam neograničene financijske resurse.

Tvrđnju „slažem se“ odabralo je 385 ispitanica, tvrdnju „ne slažem se“ odabralo je 514 ispitanica, dok su tvrdnju „nisam sigurna“ odabrale 303 ispitanice.

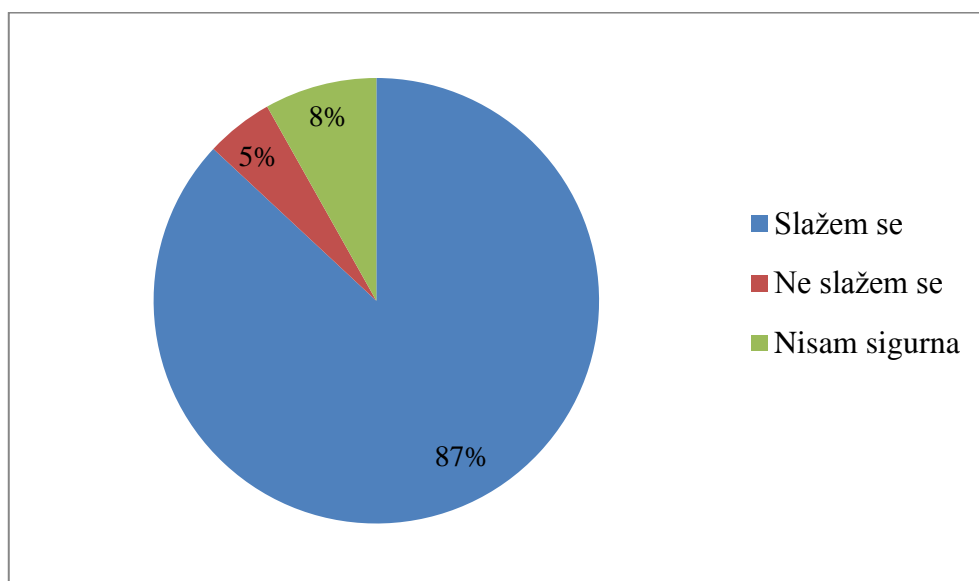
Grafikon 8. Prikaz stavova o podvrgavanju estetskim zahvatima u slučaju neograničenih financijskih resursa



9. Mnogi mediji utječu na odluku žena za estetskim zahvatima.

Tvrđnju „slažem se“ odabralo je 1045 ispitanica, tvrdnju „ne slažem se“ odabralo je 59 ispitanica, dok je tvrdnju „nisam sigurna“ odabralo 98 ispitanica.

Grafikon 9. Prikaz stavova o medijskom utjecaju na odluku mladih žena za estetskim zahvatima

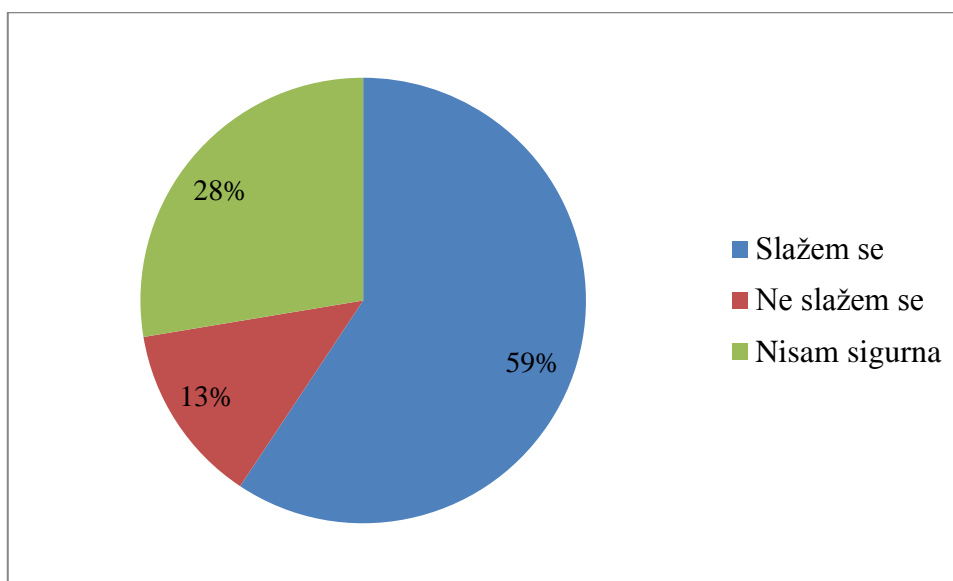


4.2. Rezultati druge skupine pitanja

1. Moje tijelo izgleda privlačno.

Tvrđnju „slažem se“ odabralo je 713 ispitanica, tvrdnju „ne slažem se“ odabralo je 157 ispitanica, dok su tvrdnju „nisam sigurna“ odabrale 332 ispitanice.

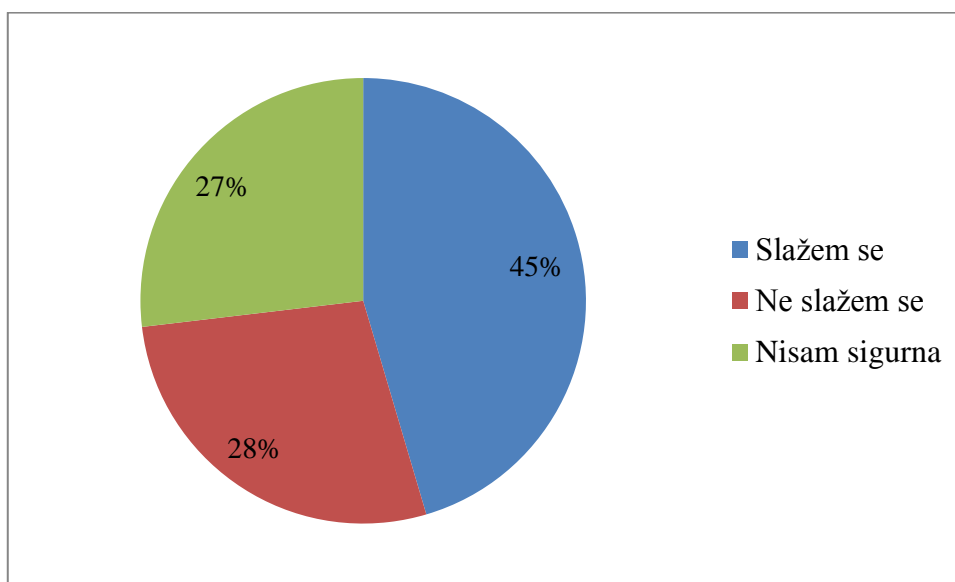
Grafikon 10. Prikaz stavova o privlačnosti vlastitog tijela



2. Sviđa mi se moj fizički izgled upravo onakav kakav jest.

Tvrđnju „slažem se“ odabralo je 546 ispitanica, tvrdnju „ne slažem se“ odabralo je 333 ispitanica, dok je tvrdnju „nisam sigurna“ odabralo 323 ispitanica.

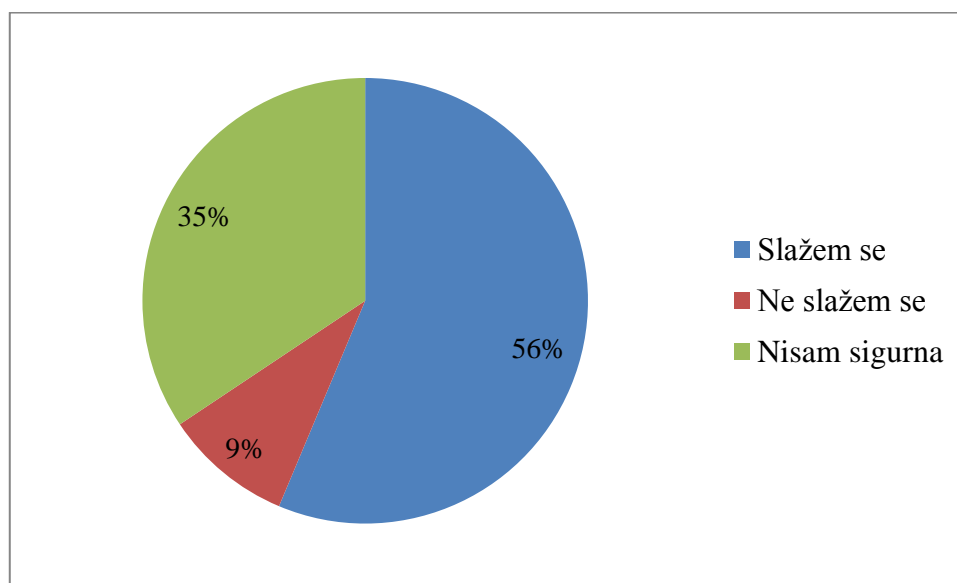
Grafikon 11. Stavovi o dopadnosti vlastitog fizičkog izgleda upravo onakvog kakav jest



3. Većina ljudi me smatra osobom dobrog izgleda.

Tvrđnju „slažem se“ odabralo je 677 ispitanica, tvrdnju „ne slažem se“ odabralo je 112 ispitanica, dok je tvrdnju „nisam sigurna“ odabralo 413 ispitanica.

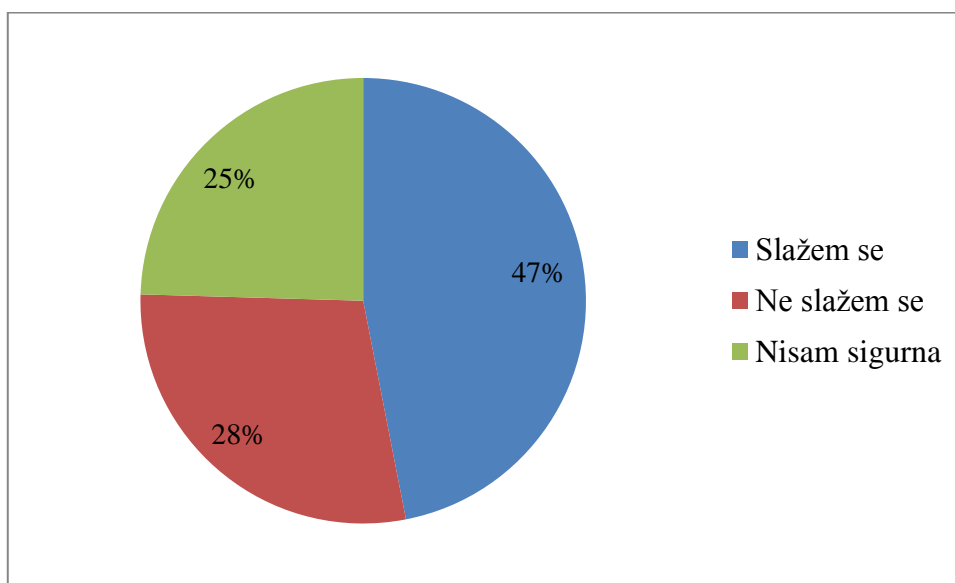
Grafikon 12. Stavovi o doživljaju sebe kao osobe dobrog izgleda od strane većine ljudi



4. Zadovoljna sam načinom na koji izgledam bez odjeće.

Tvrđnju „slažem se“ odabralo je 564 ispitanica, tvrdnju „ne slažem se“ odabrale su 343 ispitanice, dok je tvrdnju „nisam sigurna“ odabralo 295 ispitanica.

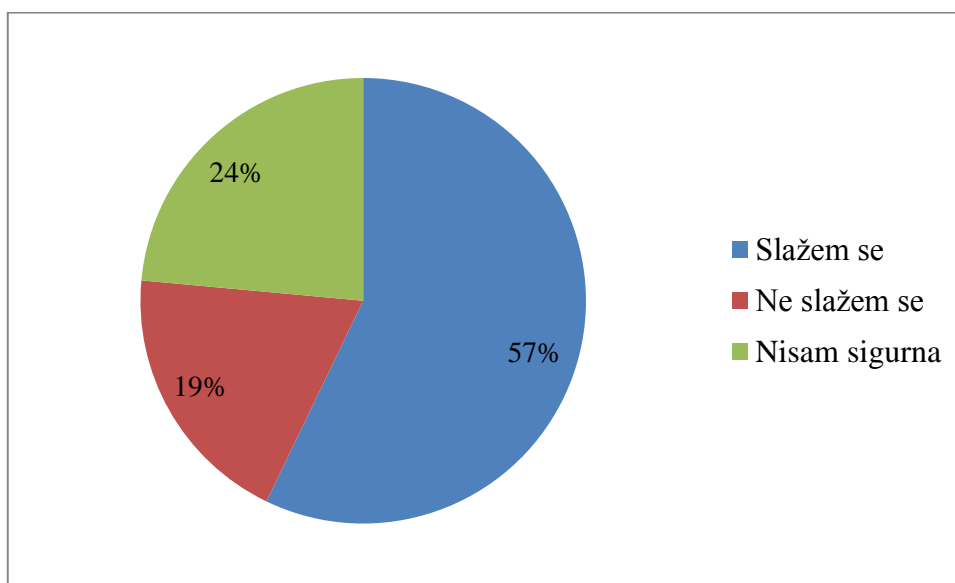
Grafikon 13. Stavovi o zadovoljstvu vlastitog izgleda bez odjeće



5. Zadovoljna sam načinom na koji mi odjeća pristaje.

Tvrđnju „slažem se“ odabralo je 687 ispitanica, tvrdnju „ne slažem se“ odabrale su 232 ispitanice, dok je tvrdnju „nisam sigurna“ odabralo 283 ispitanice.

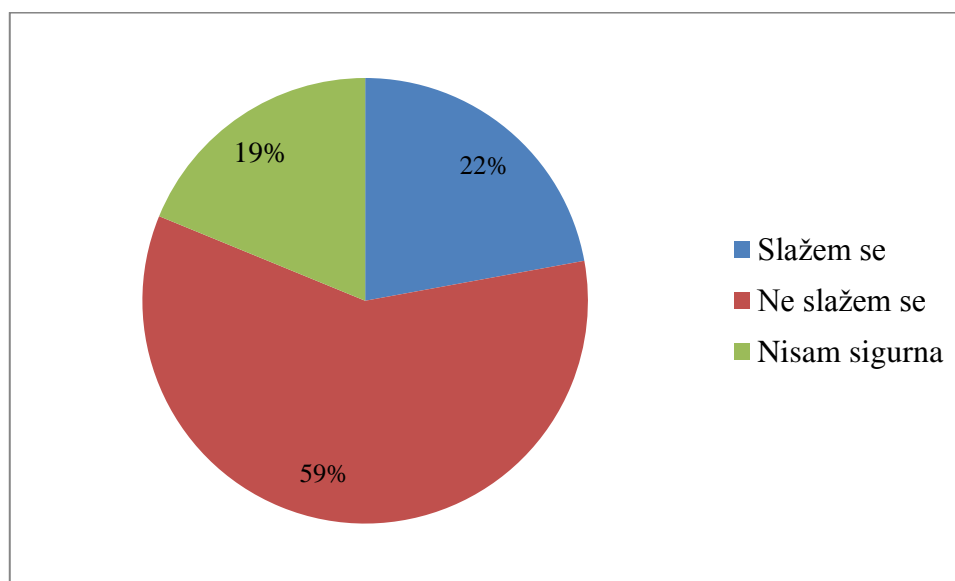
Grafikon 14. Prikaz stavova o zadovoljstvu pristajanja odjeće



6. Ne volim svoju tjelesnu građu.

Tvrđnju „slažem se“ odabralo je 266 ispitanica, tvrdnju „ne slažem se“ odabralo je 710 ispitanica, dok je tvrdnju „nisam sigurna“ odabralo 226 ispitanica.

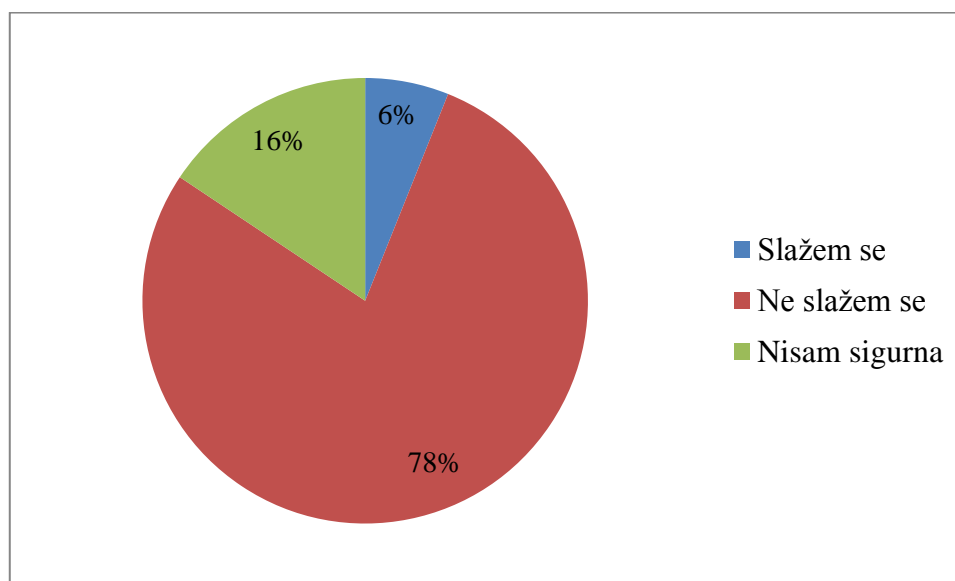
Grafikon 15. Prikaz stavova o nedopadnosti vlastite tjelesne građe



7. Ja sam fizički neprivlačna osoba.

Tvrđnju „slažem se“ odabrale su 73 ispitanice, tvrdnju „ne slažem se“ odabrala je 941 ispitanica, dok je tvrdnju „nisam sigurna“ odabralo 188 ispitanica.

Grafikon 16. Prikaz stavova o poimanju sebe kao neprivlačne osobe



5. RASPRAVA

Analizom rezultata provedene ankete, prikazani su stavovi ispitanica o estetskim zahvatima i percepciji vlastitog tijela. Prva skupina pitanja se odnosi na stavove mladih žena o estetskoj kirurgiji. Od ukupno 1202 ispitanice, 896 ispitanica se izjasnilo kako podržava tuđu odluku za estetskim zahvatom. Samo 63 ispitanice izjasnile su se kako se ne slažu s navedenom tvrdnjom (Pitanje broj 1). Većina ispitanih mladih žena ne protivi se tuđoj odluci za promjenom fizičkog izgleda i nema predrasuda prema osobama koje su sklone podvrgnuti se estetskim zahvatima. Istraživanje „An Investigation of Experiences, Attitudes, and Body Image“ Sveučilišta u Pennsylvaniji dokazuje vrlo sličnu tvrdnju. Većina ispitanih mladih žena potvrdila je da podržava posezanje za estetskom promjenom (36).

Svaki proveden zahvat nosi određene financijske troškove, bilo od strane ustanove ili pacijenta. S obzirom na financijski element estetskih zahvata, anketnim pitanjem/tvrdnjom ispitan je stav mladih žena o tom elementu (Pitanje broj 2). Ponuđenom tvrdnjom u anketi, ispitan je stav o estetskoj kirurgiji kao gubitku novaca. 46% ispitanica se nije složilo s ponuđenom tvrdnjom što znači da ispitanice zahvate navedene vrste ne smatraju beznačajnim gubitkom novaca. Preostalih 27% ispitanog uzorka se slaže s navedenom tvrdnjom, dok se preostalih 27% izjašnjava tvrdnjom „nisam sigurna“. Istraživanje „Experiences and attitude among Saudi female University students towards cosmetic surgery“ koje je provedeno 2012. godine među studenticama na King Abdulaziz University, donosi rezultate o financijskoj komponenti estetskih zahvata. 52% ispitanog uzorka složilo se kako je estetska kirurgija gubitak novaca (33).

Treća postavljena tvrdnja u anketi glasi „Ne bih priznala želju o podvrgavanju estetskom zahvatu“. Na ovu tvrdnju potvrdno je odgovorilo tek 10% ispitanica, a negativan odgovor dalo je 74% ispitanih, dok je odgovor „nisam sigurna“ dalo 16% ispitanica. Iz rezultata možemo zaključiti kako bi većina ispitanih žena bila spremna otvoreno izraziti želju za estetskom promjenom. Mlade žene spremne su priznati želju za promjenom i time jasno pokazati da su svjesne svojega tijela te njegovih prednosti i mana.

Četvrta tvrdnja govori kako se osobe podvrgavaju estetskim zahvatima da bi izgledale bolje. Potvrdno je odgovorilo 82% ispitanica. Visok postotak potvrdnog odgovora daje na znanje da većina smatra kako određeni zahvati mogu značajno unaprijediti fizički izgled.

Percepcija vlastitog tijela utječe na emocionalni život i u konačnici mijenja ponašanje osobe. Svatko ima vlastitu percepciju svog tijela, što ne znači da nas okolina percipira na isti način (37).

Petom ponuđenom tvrdnjom u anketi ispitana je vjerojatnost mogućeg zahvata u srednjoj životnoj dobi. 41% ispitanih izjasnilo se kako ne bi imalo estetski zahvat u svojoj srednjoj dobi. Ostatak ispitanica složio se s ponuđenom tvrdnjom (28%) ili nije bio siguran (31%) u ispravnost ponuđene tvrdnje. Estetska kirurgija često je opravdana kao „kvalitetna investicija“. Starenje ljudi često uzrokuje želju za povratkom u mladost. Ljudi ponekad opisuju estetsku kirurgiju kao opciju koja donosi novu fazu života – ona koja donosi „drugu mladost“ (38).

S druge strane, postoji nekoliko razloga zašto bi se moglo očekivati da će estetske operacije biti manje prihvaćene u pojedinim etničkim skupinama. Estetska korekcija se općenito percipira kao sredstvo euroameričkog standarda ljepote (39). Odbacivanjem želje za estetskim zahvatom, žene žele naglasiti etnički identitet i zagovarati prirodne razvojne promjene svog tijela (40). Sa šestom tvrdnjom, koja glasi: „Ljudi imaju pravo unaprijediti/poboljšati svoj izgled“, složile su se gotovo sve ispitanice (92%). Mlade žene smatraju kako svatko ima pravo unaprijediti ili naglasiti fizičke prednosti na bilo koji način.

Istraživanje „Experiences and attitude among Saudi female University students towards cosmetic surgery“ provedeno 2012. godine među studenticama na King Abdulaziz University, dolazi do rezultata kako je 2,2% studentica već bilo podvrgnuto određenom estetskom zahvatu, a 11,4% ispitanica su potencijalne kandidatkinje za zahvat (33).

S obzirom na porast postupaka estetske kirurgije, mnoga istraživanja bilježe porast zainteresiranosti mladih žena za unapređenjem svog izgleda. U suvremenom društvu veća se pozornost pridaje upravo fizičkom izgledu, na što su imali snažan utjecaj mediji i niže cijene estetskih zahvata (41). Estetska kirurgija u zapadnim društvima postala je modni pristup u tolikoj mjeri da se sve više mladih žena odlučuje za korekcijski zahvat kako bi poboljšale svoj izgled (42).

Ovim istraživanjem dobiveni su rezultati koji ukazuju da se većina ispitanica ne bi odlučila za estetski zahvat na zahtjev supružnika odnosno partnera (pitanje broj 7). Time proizlazi zaključak da se žene u najvećoj mjeri svojom voljom odlučuju za promjene na svom tijelu. Dokazano je kako financijska komponenta ovakvih tjelesnih promjena ne stvara ograničenja u realizaciji ili odbacivanju želje za promjenom (Pitanje broj 8). 43% ispitanica se izjasnilo kako se ne bi podvrgnulo estetskom zahvatu ni u slučaju da posjeduje neograničene financijske resurse. U poticaju na fizičku promjenu značajan utjecaj imaju mediji što dokazuje rezultat tvrdnje o medijskom utjecaju na odluku žena za estetskim zahvatima (Pitanje broj 9). 87% ispitanica se složilo s navedenom tvrdnjom. Većina studija koje istražuju veze medija i poimanja slike tijela žene ispitali su utječu li mediji na vlastito nezadovoljstvo i zabrinutost u

svezi s vlastitim tjelesnim obrascem (43). Često se dolazi do rezultata kako medijski učinci uzrokuju negativne psihološke ishode (44).

Rezultati koji se odnose na prvu skupinu pitanja pokazuju kako većina ispitanica podržava tuđu želju za zahvatom i kako estetska kirurgija nije gubitak novaca. Većina tvrdi kako bi priznale želju za ovom vrstom zahvata koju smatraju načinom unapređenja odnosno poboljšanja izgleda na što svatko ima neosporivo pravo. Velika većina žena tvrdi kako se ne bi podvrgnule zahvatu u svojoj srednjoj životnoj dobi i kako se ne bi odlučile za zahvat na zahtjev partnera odnosno supružnika. Ispitanice potvrđuju financijsku i medijsku ulogu u realizaciji estetske promjene.

Druga skupina tvrdnji ovog istraživanja odnosi se na percepciju vlastitog tijela. Prva tvrdnja se odnosi na osobni doživljaj privlačnosti vlastitog tijela. 59% ispitanih smatra svoje tijelo privlačnim, dok se 13% protivi, a 28% u tvrdnju nije sigurno. Prema dobivenim rezultatima veći dio ispitanih smatra svoje tijelo privlačnim. Druga tvrdnja se odnosi na samodopadnost vlastitog fizičkog izgleda upravo onakvog kakav jest. Samo 45% ispitanih složilo se s tvrdnjom, dok ostatak ispitanica nije sigurno u tu tvrdnju (27%) ili se s njom ne slaže (28%). Rezultat govori u prilog djelomičnog nezadovoljstva u poimanju fizičkog izgleda. Više od polovice ispitanog uzorka (56%) smatra se osobom dobrog izgleda od strane svoje okoline (Pitanje broj 3), dok je manje od polovice (47%) zadovoljno načinom na koji izgleda bez odjeće (Pitanje broj 4). Tvrdnju o zadovoljstvu načina pristajanja odjeće, potvrdilo je 57% ispitanog uzorka.

Postavljene su tvrdnje o negativnom sagledavanju svog tijela (šesta i sedma tvrdnja). Šesta tvrdnja glasi: „Ne volim svoju tjelesnu građu“. S ovom tvrdnjom složilo se 22% ispitanica. Negiralo ju je 59% ispitanih, a 19% u tvrdnju nije sigurno. Obzirom na pokazane rezultate, veći dio ispitanih voli svoju tjelesnu građu. Posljednja tvrdnja odnosi se na vlastitu fizičku neprivlačnost. 78% ispitanih se nije složilo s tvrdnjom što znači da veći dio ispitanih osoba sebe smatra fizički privlačnom osobom.

Najveći dio ispitanih žena smatra svoje tijelo privlačnim, smatra se osobom dobrog izgleda, iskazuje zadovoljstvo u svezi s pristajanjem odjeće, voli svoju tjelesnu građu i ne smatra se fizički neprivlačnom osobom. Od izrazite je važnosti osjećati se ugodno i zadovoljno načinom na koji izgledamo. Pozitivan stav o vlastitom izgledu ima značajne pozitivne učinke na fizičko, psihičko, ali i socijalno zdravlje. Negativno poimanje samog sebe prouzrokuje loše učinke na

fizičko i psihičko zdravlje i često utječe na socioekonomsko stanje tijekom života (45). Samopoštovanje ima središnju ulogu u mentalnom zdravlju, ali još uvijek nije dovoljno poznato kako mladi procjenjuju sami sebe tijekom razdoblja adolescencije i mlade odrasle dobi (46).

6. ZAKLJUČAK

Stope postupaka estetske kirurgije značajno su porasle tijekom proteklih nekoliko desetljeća, ali tek u novije vrijeme počele su se pojavljivati studije vezane za stavove o estetskoj kirurgiji. Značajan broj istraživanja na ovakvu temu govori kako estetika ima neizbježnu ulogu u životu čovjeka od početka razvoja civilizacije. Često se postavljaju etička pitanja o opravdanosti provođenja estetskih zahvata, a ponajviše kad se radi o adolescentima i općenito mladim osobama. Velika većina onih koji se odlučuju za intervencije estetske kirurgije su mlade punoljetne osobe. Ovim istraživanjem ispitani su stavovi o estetskoj kirurgiji i doživljaju vlastitog tijela među 1202 žene starosne dobi između 18 i 25 godina. Ispitano je njihovo prihvaćanje estetske kirurgije i želja za postupcima estetske kirurgije kao i nekoliko potencijalno utjecajnih čimbenika: socijalna okolina, utjecaj partnera i medija. Analize rezultata istraživanja pokazale su da mlade žene podržavaju provođenje estetskih zahvata pri čemu financijsko stanje značajno ne suspreže želju za promjenom izgleda. Većina mladih žena voljna je priznati svoje želje za tjelesnom promjenom. Neosporiv utjecaj na posezanje za promjenama imaju mediji i okolina, s čime su se ispitanice također složile. Većina percipira svoj tjelesni izgled dopadnim, voli svoju tjelesnu građu i smatra se privlačnom osobom. Mlade žene najvećim dijelom imaju pozitivno stajalište prema estetskoj kirurgiji. Estetska kirurgija svojim razvojem dobila je neizostavan značaj u suvremenom društvu, a osobito u mladoj populaciji.

7. LITERATURA

1. Alexias, G., Dilaki G, Tsekeris C. The „Beautiful“ pain: cosmetic surgery and the embodiment of pain. 2012.

Dostupno na adresi: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=130257.

Datum pristupa 13.5.2017.

2. AAFPRS - Facial Plastic Surgery Today. Facial Plastic and Reconstructive Surgery | Alexandria, VA. 2006;20:3

Dostupno na adresi: https://www.aafprs.org/patient/fps_today/vol20_3/pg2.html .

Datum pristupa: 13.5.2017.

3. Maskalan A. Ljepota boli: moderne metode stvaranja lijepih besmrtnika. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu; 2012.

Dostupno na adresi: . http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=139446.

Datum pristupa:13.5.2017.

4. Hrvatska enciklopedija. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Dostupno na adresi:

<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=40550> . Datum pristupa: 14.5.2017.

5. Metesi Deronjić Ž. Umberto Eco, Umjetnost i ljepota u srednjovjekovnoj estetici. Zagreb: Institut za povijest umjetnosti,. 2007, 183 str.

6. Etcoff N. Survival of the Prettiest: The Science of Beauty, New York: Anchor.

7. Beigel, Hugo B. Sex and Human Beauty, The Journal of Aesthetics and Art Criticism, Philadelphia, 2009;1: 83–92.

8. Rankin M. Quality-of-Life Outcomes after Cosmetic Surgery. Journal of the American Society of Plastic Surgeons. Nov 1998; 102: 2146 – 2147.

9. The Girl Guides Association. Girls' Attitudes Survey, 2012. Dostupno na adresi:

<http://girlsattitudes.girlguiding.org.uk/home.aspx>

Datum pristupa 04.07.2017.

10. European Commission for Centralisation. Patient Safety in Cosmetic Surgery soon to be ensured by European Standards.

Dostupno na adresi: <http://www.cen.eu/cen/News/PressReleases/Pages/Aestheticsurgery.aspx>

Datum pristupa: 04.07.2017.

11. National Board of Health, Denmark. Statutory Order regarding cosmetic treatments. 2007.

Dostupno na adresi:

<http://www.sst.dk/publ/Publ2010/TILSYN/Kosmetik/UKversionStatuaryOrderCosmeticTreatment.pdf>

Datum pristupa: 04.07.2017.

12. Review of the Regulation of Cosmetic Interventions: Call for Evidence. Department of Health. 2012. Dostupno na adresi:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/156124/Call-for-evidence-cosmeticprocedures.pdf.pdf . Datum pristupa: 04.07.2017.

13. Opseg prava na zdravstvenu zaštitu, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje. Dostupno na adresi: <http://www.hzzo.hr/obvezno-osiguranje/opseg-prava-na-zdravstvenu-zastitu/> . Datum pristupa: 23.7.2017.

14. Pereza N, Zergollern-Čupak Lj, Ostojić S. Elektroničke baze podataka humanih genetičkih poremećaja: osnove diferencijalne dijagnostike u kliničkoj genetici. Zavod za biologiju i medicinsku genetiku, Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci: 2009. Dostupno na adresi: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=54929 .

Datum pristupa: 23.7.2017.

15. Arellano AO, Wegener EE, Freeland AE. Mutilating injuries to the hand: early amputation or repair and reconstruction. *Orthopedics*. 1999; 7:683-4.

16. Colic M. Ethical aspects of plastic surgery. *Chir Maxillofac Plast*. 1989;19:79–85. Dostupno na adresi: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/2489525> . Datum pristupa 05.07.2017.

17. Beauchamp, Childress. *Principles of biomedical ethics*. 4th ed. Oxford: 1979.

18. Michael A. Bermant ethics of cosmetic plastic surgery adolescents. *Virtual Mentor*. 2005;7:3. Dostupno na adresi: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/23249497>. Datum pristupa: 05.07.2017

19. Okopny Cara L. *Reconstructing women's identities: The phenomenon of cosmetic surgery in the United States*. University of South Florida; 2005.

20. Janis, Jeffrey E., Rod J. Rohrich, Karol A. Gutowski. "Otoplasty." *Plastic and reconstructive surgery* 2005;115.4:60-72. Dostupno na adresi:

<http://journals.lww.com/plasreconsurg/Abstract/2005/04010/Otoplasty.24.aspx> Datum pristupa: 28.8.2017.

21. Silverstein B., Perdue L., Peterson B., & Kelly E. The role of the mass media in promoting a thin standard of bodily attractiveness for women. *Sex Roles*. 1986;4:519 –532.

22. Currie D. H. Decoding femininity: Advertisements and their teenage readers. *Gender Soc*. 1997;11:453–477.

23. Veale, D. Body dysmorphic disorder. A survey of fifty cases. *The British Journal of Psychiatry* 1996;169:196-201.
24. Plan i program mjera zdravstvene zaštite Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. *Narodne novine* 30/2002. Dostupno na adresi: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2002_03_30_648.html . Datum pristupa: 05.07.2017.
25. American Board of Cosmetic Surgery. Dostupno na adresi: <http://www.americanboardcosmeticsurgery.org/procedure-learning-center/breast/breast-augmentation-guide/> Datum pristupa: 25.8.2017.
26. Goulart R., Detanico D., Vasconcellos RP, Schütz GR, dos Santos SG. Reduction mammoplasty improves body posture and decreases the perception of pain. *The Canadian Journal of Plastic Surgery*. 2013;21(1):29-32
27. WebMD Medical. Dostupno na adresi: <http://www.webmd.com/beauty/face-lift-rhytidectomy> Datum pristupa:25.8.2017.
28. Sjerobabski-Masneć, I., Šitum, M. Skin Aging. *Acta clinica Croatica*. 2010;49(4):515-518. Dostupno na adresi: <http://hrcak.srce.hr/84836> . Datum pristupa: 24.7.2017.
29. Rohrich, Rod J. i sur. Current concepts in aesthetic upper blepharoplasty. *Plastic and reconstructive surgery*. 2004;113.3:32-42.
30. Mladina R. Otorinolaringologija: udžbenik Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu. Zagreb, Školska knjiga 2008.
31. Matarasso A., Swift RW., Rankin M. Abdominoplasty and abdominal contour surgery: a national plastic surgery survey. *Plastic and reconstructive surgery*. 2006;117.6:1797-1808.
32. American Society of Plastic Surgeons. Dostupno na stranici: <https://www.plasticsurgery.org/cosmetic-procedures/liposuction> Datum pristupa: 26.8.2017.
33. Al-Saiari A., Marwan A.Bakarman. Experiences and attitude among Saudi female University students towards cosmetic surgery. *Journal of Taibah University Medical Sciences*. 2015;10:427-431.
34. Google obrasci. Dostupno na adresi: <https://www.google.hr/intl/hr/forms/about/> . Datum pristupa: 21.7.2017.
35. Microsoft Office Excel, Microsoft corporation, Redmond, WA, 2007.

36. Sarwer D. Female College Students and Cosmetic Surgery: An Investigation of Experiences, Attitudes, and Body Image. University of Pennsylvania School of Medicine. *Plastic & Reconstructive Surgery*: 2005;115:931-938.
37. Cotton NS. Normal Adolescence. In: *Comprehensive Textbook of Psychiatry* Edited by BJ Sadock, VA Sadock. Philadelphia, Lippincott Williams and Wilkins. 2000;7:2550–2557.
38. Kinnunen, T. A second youth': pursuing happiness and respectability through cosmetic surgery in Finland. *Sociology of Health & Illness*, 2010;32:258–271
39. American Society of Plastic Surgeons. Briefing paper: Plastic surgery for ethnic patients. Arlington Heights, IL: American Society of Plastic Surgeons. 2009.
40. Allan, J. D., Mayo, K., & Michel, Y. Body size values of white and black women. *Research in Nursing and Health*. 1993;16:323–333.
41. Sarwer, D. B., Crerand, C. E., & Gibbons, L. M. Cosmetic surgery to enhance body shape and muscularity. The muscular ideal: Psychological social, and medical perspectives. American Psychological Association. Washington 2007; 183–198.
42. Gimlin D. Cosmetic surgery: Beauty as commodity. *Qualitative Sociology*. 2000;23: 77–98.
43. Tiggemann M., & Slater, A. Thin ideals in music television: A source of social comparison and body dissatisfaction. *International Journal of Eating Disorders*. 2003;35: 48 –58.
44. Anderson, C. A., Berkowitz, L., Donnerstein, E., Huesmann, L. R., Johnson, J. D., Linz, D., et al. The influence of media violence on youth. *Psychological Science in the Public Interest*. 2003; 4: 81–110.
45. Gorman J. Plastic surgery gets a new look. *The New York Times* April 27, 2004:F6
46. Polce-Lynch M., Myers B., Kliewer W., Kilmartin C. Adolescent Self-Esteem and Gender: Exploring Relations to Sexual Harassment, Body Image, Media Influence, and Emotional Expression. *Journal of Youth and Adolescence*. 2001;30:2

8. OZNAKE I KRATICE

- AAFPRS - The American Academy of Facial Plastic and Reconstructive Surgery (Američka Akademija za facijalnu plastičnu i rekonstruktivnu kirurgiju)
- BDD -Body dysmorphic disorder (tjelesni dismorfni poremećaj)
- UV zračenje – ultraljubičasto (ultravioletno) zračenje
- BAAPS - The British Association of Aesthetic Surgeons (Udruženje estetskih kirurga Velike Britanije)
- KA – kongenitalne anomalije
- HZZO – Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

9. SAŽETAK

Estetska kirurgija dio je plastične kirurgije i se bavi provođenjem korekcijskih zahvata. Takvim zahvatima čini se korekcija dijelova tijela koji narušavaju fizički izgled osobe, a u većini slučajeva su uzrok generalnog nezadovoljstva pri poimanju vlastitog tijela i osobnosti. Estetika ima nezanemarlivu ulogu u životu čovjeka od samog početka razvoja civilizacije. Mnogi znanstvenici, sociolozi i psiholozi objašnjavaju upravo tu ulogu. Raspon estetskih intervencija je vrlo raznolik. Podrazumijeva postupke od relativno malih do velikih kirurških operacija.

U istraživanju su sudjelovale 1202 ispitanice starosne dobi između 18 i 25 godina. Anketni upitnik bio je u potpunosti anonimn i sadrži dvije skupine pitanja. Prva skupina odnosi se na stavove o estetskoj kirurgiji i sadrži devet pitanja. Druga se skupina odnosi na percepciju vlastitog tijela i sadrži sedam pitanja. Ovim istraživanjem ispitani su stavovi o estetskoj kirurgiji i doživljaju vlastitog tijela. Ispitano je prihvaćanje i želja mladih žena za postupcima estetske kirurgije kao i nekoliko potencijalnih prediktora kao što su: socijalna okolina, utjecaj partnera i medija.

Ključne riječi: estetska kirurgija, stavovi mladih žena, utjecaj medija, tjelesni obrazac

10. SUMMARY

Aesthetic surgery is part of plastic surgery and involves corrective procedures. Such interventions seem to correct parts of the body that disrupt the physical appearance of a person, and in most cases are the cause of general dissatisfaction with the perception of one's own body and personality. Aesthetics has an undeniable role in the life of man since the very beginning of the development of civilization. Many scientists, sociologists and psychologists explain that role. The range of aesthetic interventions is very diverse. It implies procedures from relatively small to large surgical operations.

The study involved 1202 aged 18 to 25 years of age. The questionnaire was completely anonymous and contained two groups of questions. The first group refers to aesthetic surgery and contains nine questions. The second group relates to the perception of one's own body and contains seven questions. This research investigated attitudes about aesthetic surgery and experiencing one's own body. The acceptance and wishes of young women for aesthetic surgery procedures as well as several potential predictors such as social environment, partner and media influence were examined.

Keywords: aesthetic surgery, attitudes of young women, influence of the media, physical form

11. PRILOZI

Prilog 1. Anketa korištena u istraživanju

Stavovi mladih žena o estetskoj kirurgiji i njihov doživljaj vlastitog tijela

Upute: molim Vas da popunite anketu na način da odaberete polje ispred odabranog odgovora. Anketa se sastoji od dvije skupine pitanja/tvrdnji. Prva skupina pitanja/tvrdnji odnosi se na stavove o estetskoj kirurgiji dok se druga skupina odnosi na percepciju vlastitog tijela. Anketa će se koristiti isključivo za potrebe istraživačkog rada stručnog studija sestrinstva (VTŠBJ) i u potpunosti je anonimna. Anketa se odnosi na osobe od 18 do 25 godina starosti. Zahvaljujem na suradnji!

Koliko imate godina?

Prva skupina pitanja:

1. Podržavam tuđu odluku za estetskim zahvatom?

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

2. Estetska kirurgija je gubitak novaca.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

3. Ne bih priznala želju o podvrgavanju estetskom zahvatu.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

4. Slažem se s tvrdnjom da se osobe podvrgavaju estetskim zahvatima kako bi izgledale bolje.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

5. Možda ću imati estetsku korekciju u svojoj srednjoj dobi.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

6. Ljudi imaju pravo unaprijediti/poboljšati svoj izgled.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

7. Odlučila bih se za estetski zahvat na zahtjev supružnika/partnera.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

8. Podvrgnula bih se estetskim zahvatima da imam neograničene financijske resurse.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

9. Mnogi mediji utječu na odluku žena za estetskim zahvatima.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

Druga skupina pitanja:

1. Moje tijelo izgleda privlačno.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

2. Sviđa mi se moj fizički izgled upravo onakav kakav jest.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

3. Većina ljudi me smatra osobom dobrog izgleda.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

4. Zadovoljna sam načinom na koji izgledam bez odjeće.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

5. Zadovoljna sam načinom na koji mi odjeća pristaje.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

6. Ne volim svoju tjelesnu građu.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

7. Ja sam fizički neprivlačna osoba.

a) slažem se b) ne slažem se c) nisam sigurna

IZJAVA O AUTORSTVU ZAVRŠNOG RADA

Pod punom odgovornošću izjavljujem da sam ovaj rad izradio/la samostalno, poštujući načela akademske čestitosti, pravila struke te pravila i norme standardnog hrvatskog jezika. Rad je moje autorsko djelo i svi su preuzeti citati i parafraze u njemu primjereno označeni.

Mjesto i datum	Ime i prezime studenta/ice	Potpis studenta/ice
U Bjelovaru, <u>22.8.2017.</u>	ANA BEHUR	<i>ct. Behur</i>

Prema Odluci Visoke tehničke škole u Bjelovaru, a u skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, elektroničke inačice završnih radova studenata Visoke tehničke škole u Bjelovaru bit će pohranjene i javno dostupne u internetskoj bazi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Ukoliko ste suglasni da tekst Vašeg završnog rada u cijelosti bude javno objavljen, molimo Vas da to potvrdite potpisom.

Suglasnost za objavljivanje elektroničke inačice završnog rada u javno dostupnom nacionalnom repozitoriju

ANA BEHUR

ime i prezime studenta/ice

Dajem suglasnost da se radi promicanja otvorenog i slobodnog pristupa znanju i informacijama cjeloviti tekst mojeg završnog rada pohrani u repozitorij Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i time učini javno dostupnim.

Svojim potpisom potvrđujem istovjetnost tiskane i elektroničke inačice završnog rada.

U Bjelovaru, 22. 8. 2017.

A. Behur

potpis studenta/ice